

Hyvinvointialueen strategian valmistelun käynnistäminen

KPHVAL 01.04.2022 § 18
256/00.01.02/2021

Valmistelijat hankintajohtaja Anne Harjunpää ja vt hyvinvointialuejohtaja Minna Korkiakoski-Västi

Hyvinvointialuestrategia

Hyvinvointialueen strategian valmistelun käynnistäminen on aikataulutettu aluevaltuuston toimikauden käynnistytymiseen eli keväälle. Monilla alueilla strateginen valmistelutyö on käynnistynyt jo VATE-toimikaudella. Tavoitteena on, että strategia voidaan hyväksyä vuoden 2022 aikana ja peruslinjaukset olisivat käytettävissä jo vuoden 2023 toiminta- ja taloussuunnittelua varten.

Aluevaltuusto hyväksyy hyvinvointialueen strategian. Hyvinvointialueen strategia on kokonaisuus, joka sisältää sote-palvelustrategian sekä pelastuksen palvelutasopäätöksen.

Hyvinvointialueuudistuksessa on lainsäädännöllisesti toiminnalle asetettu tavoitteet, jotka valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi. Jokainen hyvinvointialue konkretisoi oman alueensa tavoitteet ja tavoitetilan alueellisen strategiatyön kautta. Strategia kokoaa yhteen alueellisen tahtotilan.

Strategia perustuu alueen väestörakenteeseen ja asukkaiden palvelutarpeisiin. Strategisten tavoitteiden määrittely vaatii perustakseen tietoa asukkaiden hyvinvoinnin tilasta sekä näkemyksen siitä, miten tilanne muuttuu lähivuosina. Nykytilasta koottu tieto mahdollistaa sen, että strategiassa on konkreettisia painopistealueita ohjaamassa toimintaa. Strategian kannalta oleellista on myös tietoon perustuva ennakointi palvelutarpeen muutoksista. Strategia perustuu tietoon ja on siihen nojaten konkreettinen.

Kolmantena strategian laatimisen ohjenuorana on selkeys. Hyvinvointialuestrategia kokoaa alueen pitkän aikavälin tavoitteet huomioiden hyvinvointialueen taloudelliset reunaehdot. Samalla se ohjaa taloussuunnittelua.

Alueen asukkaiden ja henkilöstön osallistaminen strategiaprosessiin on oleellinen väline sitoutumisessa hyvinvointialueeseen, sen tavoitteisiin ja toimintaan. Osallisuuden varmistamiseksi strategian on oltava riittävän yksinkertainen ja konkreettinen.

Osana hyvinvointialuestrategiaa alueen on laadittava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia, jonka ensisijaisena tavoitteena on määritellä, miten palvelut toteutetaan hyvinvointialueella. Pelastustoimen osalta vastaava dokumentti on palvelutasopäätös.

Soiten strategia yhdistettynä Kestävä Soite –ohjelmaan on toteutettu pitkälti edellä todetuin perustein. Hyvinvointialueelle siirryttäessä

strategia edellyttää kuitenkin uudistusta ja päivitystä, selkiyttämistä ja visualisointia sekä työn syventämistä kattamaan hyvinvointialueen laajentuva toimiala.

Hyvinvointialuestrategian lisäksi ja rinnalle on jatkossa mahdollisesti tarkoituksenmukaista laatia strategiat/ohjelmat/periaatelinjaukset esimerkiksi seuraavista kokonaisuuksista:

- henkilöstöstrategia
- ostopalvelustrategia/ohjelma (jos ei sisälly riittävässä laajuudessa sote-palvelustrategiaan)
- kiinteistö- ja tilahallintastrategia/linjaus
- tukipalvelustrategia/ohjelma
- markkinointistrategia/ohjelma
- strategian ja logon visuaalinen ilme
- brändi
- viestintästrategia/suunnitelma
- liiketoimintasuunnitelma esim esh leikkaustoiminnassa

Hyvinvointialueen valmistelusta aiemmin linjattua

Hyvinvointialueen valmistelutyön käynnistyessä ja sen aikana (VATE ja poliittinen seurantaryhmä) on Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategiseksi lähtökohdaksi nostettu Soiten strategiset periaatteet, sen integraatioon pohjautuva arkikokemus, laajan osallistamisen kautta rakennettu Kestävä Soite-ohjelma vuodelta 2021 sekä toiminnan arvomaailma. Tavoitteena on ollut ehyt ja sujuva mutta samalla kehittyvä ja oppiva siirtymä uuteen. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vahvuuksiksi on nähty sen keveys, ketteryys ja kokemus. VATEn toimikaudella poliittisen seurantaryhmän tuella on valmistelun linjauksena ollut:

1. Kaikki mikä toimii, pidetään ja kehitetään edelleen
2. Se, mikä on syytä korjata joka tapauksessa, korjataan
3. Opitaan edelleen uutta ja uudistutaan
4. Soten ja pelastuksen integraatio tuo uuden näkökulman
5. SOITE (brändi-nimi) hoitaa, palvelee ja jatkossa myös pelastaa
6. Asukkaan ja palveluiden näkökulmasta ei pelottava tai merkittävä muutos
7. Henkilöstö siirtyy hallitusti uuteen organisaatioon
8. Voimavarana on keveys, ketteryys ja kokemus

Strategiseen keskusteluun ohjaava työskentely on käynnistetty helmikuussa aluevaltuuston perehdytys- ja seminaaripäivien yhteydessä. Strategiatyön taustatueksi järjestettiin aluevaltuustolle ja –hallitukselle kohdennettu strategia-iltapäivä 15.3.2022, jossa ohjelmassa oli asiantuntijapuheenvuorot vanhuspalveluista, lasten ja perheiden palveluista sekä digitaalisten palveluiden roolista lähipalveluna. Asiantuntijaluennoisijana mukana Marja Jylhä Gerontologian professori, lääketieteen tohtori; Tiina Ristikari Kehitysjohtaja, Itla, vieraileva tutkija THL ja Mika Niemelä Työelämäprofessori, Oulun yliopisto sekä Janne Lepistö Johtava asiantuntija (NHG Salivirta Oy).

VATEn toimikaudella on aiemmin neuvoteltu strategian jatkovalmisteluun liittyvästä yhteistyöstä Nordic Healthcare group (NHG) konsulttitoimiston kanssa. NHG on ollut fasilitaattorina Soiten Kestävä Soite –ohjelman valmistelussa ja tuntee näin hyvin Keski-Pohjanmaan toimintaympäristön ja palvelutarpeen kehityksen erityisesti soten osalta. Lisäksi NHG toimii valtakunnallisessa hyvinvointialueiden valmistelussa ministeriön prosessuaalisena tukena ja fasilitaattorina, jolloin sillä on laaja näkemys hyvinvointialueiden tilanteesta ja vaihtoehtoisista malleista koko maassa. NHG on jättänyt strategiatyöskentelyn jatkofasilitoinnista tarjouksen, joka sisältää hyvinvointialuestrategiaan sisältyvänä myös sote-palvelustrategian. Tarjous ei arvoltaan ylitä kansallista kynnysarvoa. Tarjous mahdollistaa työskentelyn aikatauluttamisen sovittavalla tavalla.

Aluehallituksen 18.3.2022 kokouksessa esityn näkemyksen mukaisesti on asian uudelleenvalmistelussa käynnistetty konsulttitoimistojen ja strategisen työn fasilitaattoreiden kilpailutuksen valmistelu. Valmistelussa on selvitetty mm vaihtoehtoisia palveluntuottajia. Tarjouspyynnön valmistelussa on osoittautunut haasteelliseksi määritellä hankittavan palvelun laajuus ja tavoite. Ennen tarjouspyynnön laatimista on tarkoituksenmukaista käydä aluehallituksessa valmistelua tukeva tarkentava keskustelu hankittavan palvelun sisällöstä. Oleellista on mm se, sisältääkö hyvinvointialuestrategiatyö myös soten palvelustrategian ja kuinka laajasti olemassaolevaa strategista materiaalia hyödynnetään työssä ja kuinka laajasti se toteutetaan osallistavilla menetelmillä. Työskentelyn laajuudella ja kustannusarviolla on vaikutusta myös valittavaan hankintamenettelyyn.

Päätösesitys

1. Aluehallitus käy linjauskeskustelua siitä, miltä osin strategiatyössä ja hyvinvointialueuudistuksen jatkovalmistelutyössä voidaan edetä VATEn toimikaudella tehdyn valmistelutyön pohjalta.
2. Aluehallitus ohjeistaa jatkovalmistelua fasilitaattorin ja strategiakonsulttipalvelun tarjouspyynnön laadinnassa erityisesti hankittavan palvelun sisällön ja laajuuden osalta.

Päätös

1. Aluehallitus kävi linjauskeskustelun ja ohjeisti jatkovalmistelua.
2. Aluehallitus ohjeisti jatkovalmistelua. Lisäksi päätettiin, että fasilitaattorin valinta tuodaan aluehallituksen päätettäväksi.

Valmistelija hankintajohtaja Anne Harjunpää ja vt hyvinvointialuejohtaja Minna Korkiakoski-Västi

Valmistelun kuluessa on puheenjohtajien johdolla aikataulutettu strategiatyötä siten, että tavoitteena on hyvinvointialueen strategian hyväksyminen aluevaltuustossa jo kesäkuun aikana. Nykyisen aikataulutuksen mukaan aluevaltuuston kokous järjestetään 13.6.2022. Työskentelyn pohjaksi on suunniteltu aluevaltuuston strategiaseminaarin järjestämisestä 31.5. – 1.6.2022 (ohjelmaluonnos oheismateriaalina). Seminaariin kutsutaan aluevaltuuston jäsenten lisäksi henkilöstöjärjestöjen edustus sekä tarvittavat viranhaltijat. Strategiatyössä hyödynnetään 15.3.2022 järjestetyn strategiaseminaarin asiantuntijapuheen-vuorojen tietopohja.

Strategiatyön fasilitaattorin valintaa varten on toimitettu tarjouspyyntökierron. Strategiatyön kilpailutuksessa on huomioitu aikataulutus. Lähtökohtana on, että tässä vaiheessa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella toteutetaan strategiatyöskentely, jonka pohja-aineistona on alueella laajan osallistavan prosessin kautta hyväksytty strategia, arvopohja, kriittiset menestystekijät sekä Kestävä Soite –ohjelman perusteet.

Nyt käynnistettävässä strategiatyössä keskitytään arvioimaan, onko olemassaoleva strateginen pohja sellainen, johon uusi organisaatio ja aluevaltuusto edelleen sitoutuu, onko se edelleen ajankohtainen ja riittävän tavoitteellinen ja vastaako se tämän hetkisiä tulevaisuuden palvelutarve- ja resurssiskenaarioita. Samalla strategian sisältö tulee "sanoittaa" ja varmistaa siten, että se riittävällä tavalla kattaa hyvinvointialueen laajenevan toiminnan, soten ja pelastuksen, sekä hyvinvointialueen kokonaan uuden lainsäädännöllisen aseman suhteessa muuhun toimintaympäristöön. Strategia tulee visualisoida, tarvittaessa palvelumuotoilun keinoin siten, että se on eri käyttäjäryhmille suunnattu ja selkeä. Lisäksi strategiatyöskentelyssä tulee arvioitavaksi, onko Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen brändi-nimi jatkossakin tutuksi tullut Soite.

Tässä vaiheessa toteutettavan aluevaltuuston strategiatyön lisäksi ja sitä tukemaan tullaan myöhemmin tekemään ohjelmatasoisia linjauksia mm henkilöstö-, digi-, kiinteistö ja tilahallinta-, markkinointi ja viestintä- tai tukipalveluohjelmina. Yksilöidyissä palveluissa voidaan arvioida myös liiketoimintasuunnittelun tarvetta. Lisäksi strateginen työ edellyttää jatkossa Kestävä Soite –ohjelman tarkentamista ja avaamista mm palvelumuotoilua hyödyntämällä. Tämä työskentely ei sisälly nyt esillä olevaan strategiafasilitointi-hankintaan.

Fasilitaattorin kilpailutuksessa on valintaperusteena hinnan lisäksi kriteerinä ollut prosessikuvaus aluevaltuuston kanssa tehtävän strategiatyön toteuttamistavasta esitetyssä aikataulussa.

Määräaikaan mennessä saatiin viisi tarjousta. Tarjoaja on voinut esitettyjen tavoitteiden ja asetetun aikataulutuksen rajoissa itse määritellä prosessin kulun sekä käytettävän työajan. Tarjoukset poikkeavat sisällöltään sekä kustannuksiltaan merkittävästi toisistaan (4 – 14 konsultointipäivää).

Strategiatyölle tässä vaiheessa määritelty aikataavoite päättää strategiasta 13.6.2022 aluevaltuustossa jaksottaa aluevaltuuston strategista työskentelyä niin, että ohjelmatasoinen strateginen työskentely jatkuisi syksyllä ja hyvinvointialueen alkuvuosille saakka. Tässä vaiheessa hankintapäätös koskee kesäkuulle 2022 jatkuvaa strategista työskentelyä linjaavan kokonaisstrategian osalta.

Päätösesitys

Esitys fasilitaattorin valinnasta annetaan kokouksessa.

Päätös

Vt. hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa seuraavan päätösesityksen:

Aluehallitus päättää valita tarjousvertailun perusteella strategiatyön fasilitaattoriksi MDI Public Oy:n.

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.